

DYSLEXIEBELEID op het STRABRECHT COLLEGE

Strabrecht College, Geldrop

September 2019

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Wat is dyslexie	5
3.	Visie van het Strabrecht College op dyslexie	9
4.	De dyslexiecoördinator	12
5.	Signalering van dyslexie	15
6.	Faciliteiten bij dyslexie	20
7.	Begeleiding van leerlingen met dyslexie	25
8.	De exameneisen en dyslexie	26
9.	Vergroten van de kansen op succes	28

Bijlagen

Bijlage I:	Hoe kan dyslexie zich uiten	30
Bijlage II:	Het faciliteitenformulier	35
Bijlage III:	Notitie Digitale toetsing	37
Bijlage IV:	Protocol vrijstelling/aanpassing van onderwijs Frans/Duits	46
Bijlage V:	Wetsartikel 55 Afwijking wijze van examineren	55
Bijlage VI:	Stroomschema "De dyslectische leerling op het Strabrecht-college"	57
Bijlage VII:	tips en verplichtingen	58

1. Inleiding

Dyslexie is een veel voorkomende leerstoornis. Uit onderzoek blijkt dat vijf tot tien procent van de Nederlandse bevolking kampt met de gevolgen van dyslexie. In Nederland gaat men er van uit dat drie procent een dusdanig ernstige vorm van dyslexie heeft, dat er specialistische hulp nodig is.

Dyslexie wordt gekenmerkt door hardnekkige problemen in de automatisering van de woordidentificatie (lezen), en/ of schriftbeeldvorming (spellen). De gesignaleerde problemen zijn “didactisch resistent” wat betekent dat die niet of nauwelijks afnemen, ondanks systematische en taakgerichte hulp door de leraar en/of de remedial teacher.

Onderzoek onder leerlingen in groep 8 van het basisonderwijs laat zien dat naar schatting 3,6 procent van de leerlingen dyslectisch is. Los van de vraag of dit percentage klopt – leerlingen die naast lees- en spellingproblemen ook gedragsproblemen of algemene leerproblemen hadden, en leerlingen in het speciaal onderwijs zijn niet betrokken in het onderzoek –, komt het overeen met andere schattingen. Lees- en spellingproblemen en dyslexie komen ook in het voortgezet onderwijs voor. In de literatuur varieert het percentage dyslectici tussen de drie en vijf procent van de totale groep leerlingen in het voortgezet onderwijs. In de media worden vaak hoge percentages genoemd, maar deze komen niet overeen met de gegevens uit onderzoek. Waar de aanpak van dyslexie in het basisonderwijs nog sterk zit op het remediëren (verbeteren van vaardigheden), vraagt de vo-leerling ook om compenseren en dispensereren (aanbieden van hulpmiddelen). Deze afweging wordt steeds meer samen met de leerling gemaakt. Op dit moment heeft ongeveer 7% van onze leerlingen een dyslexieverklaring.

In de laatste jaren wordt door het ministerie steeds meer nadruk gelegd op een geïntegreerd dyslexiebeleid. De systematische (geïntegreerde) aanpak van dyslexie moet leiden tot een snelle interventie op leerling-niveau en de kwaliteitsontwikkeling van het handelen binnen het funderend onderwijs (primair en voortgezet onderwijs). De minister geeft hierbij nadrukkelijk aan dat de uitvoering om een brede inzet vraagt van kennis en deskundigheid in aanvulling op de reeds bereikte resultaten in de aanpak van dyslexie. Tevens vraagt het een goede afstemming met activiteiten van lopend dyslexiebeleid in het onderwijs (o.a. protocollen dyslexie po en vo).

Het beleidsdocument dat nu voor u ligt is samengesteld als reactie op de groeiende aandacht voor dyslexie binnen het onderwijs. Het document is bedoeld om uitleg te geven over dyslexie op het

voortgezet onderwijs (hoofdstuk 2) en over de visie van het Strabrecht College op dyslexie (hoofdstuk 3). Verder wordt de dyslexiemedewerker gepresenteerd als centraal aanspreekpunt voor aan dyslexie gerelateerde problematiek (hoofdstuk 4). In het document wordt uitgebreid stilgestaan bij de wijze van signalering van dyslexie (hoofdstuk 5) en ondersteuning van leerlingen met dyslexie (hoofdstuk 6 en 7). De exameneisen komen aan bod en aangegeven wordt hoe in die context met dyslexie kan worden omgegaan (hoofdstuk 8). Tot slot wordt beschreven op welke manier het beste in de leerling met dyslexie naar boven gehaald kan worden (hoofdstuk 9).

2. Wat is dyslexie?

Dyslexie is een probleem waarover ten aanzien van de oorzaak en adequate interventie-maatregelen nog veel onduidelijkheid bestaat. Aangezien dyslexie een veelvoorkomende leerstoornis is en grotendeels betrekking heeft op het onderwijs, is het noodzakelijk dat docenten en andere betrokkenen inzicht hebben in het complexe problematiek rondom dyslexie.

Dyslectische leerlingen in het voortgezet onderwijs hebben vaak problemen met:

- lezen en/of spellen op woordniveau in het Nederlands en in de moderne vreemde talen (nieuwe klank-tekenkoppelingen, ingewikkelde spellingafspraken);
- het snel en accuraat lezen (decoderen) van teksten bij alle vakken;
- het snel en accuraat spellen (coderen) bij functioneel schrijven bij alle vakken

Criteria voor dyslexie

Bij een *onderkende diagnose* wordt nagegaan of en in welke mate een leerling dyslectisch is door te kijken naar bepaalde criteria. De Stichting Dyslexie Nederland hanteert twee criteria voor dyslexie: het criterium van *achterstand* en het criterium van *didactische resistentie*.

Criterium van achterstand (vo)

De beheersing van het lees- en/of spellingniveau (accuratesse en/of vlotheid) ligt significant onder het niveau dat vereist is in de (onderwijs)situatie waarin de leerling de lees- en spellingvaardigheid functioneel moet toepassen.

Criterium van didactische resistentie (vo)

Ondanks adequate remediërende instructie en begeleiding in het verleden (primair onderwijs) of gedurende een periode in het voortgezet onderwijs, blijven de problemen in het aanleren en toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau bestaan.

Verklaringen voor dyslexie

Een *verklarende diagnose* levert uitspraken op over de factoren die bij een bepaalde leerling dyslexie veroorzaken. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat dyslexie het gevolg kan zijn van diverse (combinaties van) stoornissen in onderliggende cognitieve processen en specifieke leer- of taalproblemen, die op hun beurt veroorzaakt worden door een stoornis in het functioneren van de hersenen. Deze disfuncties hoeven niet bij elke leerling in even sterke mate aantoonbaar of zelfs aanwezig te zijn. Ze

kunnen al of niet in samenhang met elkaar voorkomen en zijn mede afhankelijk van mogelijke compenserende factoren.

Onderzoek naar de oorzaak van dyslexie is nog in volle gang. Toch zijn er verklaringen waarover brede consensus bestaat. Ze worden hier kort weergegeven, waarbij steeds wordt gekeken naar wat ze voor leerlingen in het voortgezet onderwijs betekenen.

Dyslexie als specifieke leerstoornis

Automatiseringsproblemen maken deel uit van dyslexie. Het lezen en spellen gaat (nog) niet 'vanzelf' en daar lijdt de aandacht voor de inhoud of de constructie van een tekst onder. In het voortgezet onderwijs doen zich deze problemen vooral voor in lastige situaties zoals bij leenwoorden in het Nederlands (*fouilleren*), bij de moderne vreemde talen (andere letter-klank koppeling en veel laagfrequente woorden en lettercombinaties, zoals *though*, *aujourd'hui* of *Knüpftteppich*) en bij vakken als biologie, wiskunde of natuurkunde (complexe schrijfwijzen van cruciale begrippen: *assimilatie*, *congruent* of *aggregatie*).

Andere moeilijke omstandigheden in het voortgezet onderwijs zijn taken die onder (tijds)druk moeten worden uitgevoerd: proefwerken, schoolonderzoeken en examens. Bij het onder druk werken nemen tempo en nauwkeurigheid vaak af, omdat de aandacht te veel verdeeld moet worden.

Dyslexie als specifieke taalstoornis

De oorzaak van dyslexie moet vooral gezocht worden in een onderliggende specifieke taalstoornis. Onderzoek laat zien dat dyslexie vooral gepaard gaat met tekorten in:

- de fonologische verwerking en het werkgeheugen;
- een lagere benoemselheid ('rapid naming').

1. *Fonologische verwerking en werkgeheugen*

Onderzoek laat zien dat dyslectici onder meer moeite hebben om de klankstructuur van een taal te doorzien (*fonologisch bewustzijn*) en ook minder goed in de gaten hebben dat woorden uit losse klanken bestaan (*fonemisch bewustzijn*). Dit uit zich zowel bij de perceptie (lezen, luisteren) als bij de productie van taal (spreken, schrijven). Ook hebben ze problemen met het verbaal kortetermijn- of werkgeheugen.

Al deze problemen wijzen op één onderliggend tekort: een gebrekkige en weinig gedetailleerde klankrepresentatie van woorden in het langetermijngeheugen. De moeite die dyslectici hebben om

klanken in woorden te herkennen of om hechte associaties tussen de geschreven en gesproken vorm van een woord te vormen, worden daaraan toegeschreven.

2. *Benoemsnelheid ('rapid naming')*

Bij dyslexie als specifieke taalstoornis, wordt ook de snelheid van toegang tot of het ophalen van taal- en symboolkennis ('rapid naming') genoemd. Bij 'rapid naming' gaat het om de snelheid waarmee namen aan symbolen (letters, cijfers, objecten) gegeven kunnen worden. Deze zogenaamde 'benoemsnelheid' is een maat voor de snelheid waarmee fonologische codes uit het langetermijngeheugen gehaald kunnen worden.

Dyslexie als specifieke stoornis in de hersenen

Naast onderzoek op gedragsniveau, neemt het onderzoek waarbij hersenactiviteit wordt gemeten een steeds prominentere plaats in de zoektocht naar de oorzaak van dyslexie. Daaruit blijkt dat dyslexie zijn oorsprong vindt in het niet goed functioneren van neurale systemen. Dit geldt met name voor systemen waarvan bekend is dat zij betrokken zijn in de normale ontwikkeling en toepassing van het lezen en spellen, en in de cognitieve functies die daarmee te maken hebben.

In de meeste gevallen zijn hardnekkige lees- en spellingsproblemen al op de basisschool gesignaleerd en vastgesteld. Vaak is dan ook geprobeerd om met intensieve hulp de problemen zoveel mogelijk weg te werken. Het kan dan gaan om dyslectische kinderen (vastgesteld na onderzoek) of dyslexieverdachte kinderen (wel problemen maar (nog) geen dyslexieverklaring). Het is echter ook mogelijk dat een leerling in staat is zijn lees- en spellingsproblemen op de basisschool dusdanig te compenseren dat er van serieuze belemmeringen in de schoolgang geen melding wordt gemaakt. Zo kan het voorkomen dat de problematiek pas in het VO echt een belemmering wordt (langere teksten, meer talen) en pas dan wordt gesignaleerd. In bijlage 1 is terug te vinden hoe dyslexie zich kan uiten en herkend kan worden.

3. De visie van het Strabrecht College

“Goede dyslexiebegeleiding is vooral een attitudekwestie”

Het Strabrecht College heeft als standpunt dat ook dyslectische leerlingen kunnen deelnemen aan het reguliere onderwijsprogramma en in staat zijn om een diploma te halen dat aansluit bij hun individuele capaciteiten. Dit sluit aan bij het landelijke ‘Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs’. De school mag voor deze leerlingen op weg naar volwassenheid geen weg vol hindernissen zijn. Wij erkennen daarom dyslexie als een probleem bij de onderwijskundige ontwikkeling van een kind. Het Strabrecht College acht ook op dit terrein een doorgaande lijn vanuit BO naar VO noodzakelijk. We streven ernaar om de leerlingen de ondersteuning die ze nodig hebben te bieden gedurende hun hele schoolcarrière. Deze ondersteuning kan begeleiding inhouden maar ook gebruik van faciliteiten (hulpmiddelen zoals minder strenge spellingscontrole of gebruik van laptop) of een combinatie van beiden.

Onze school werkt aan een pedagogisch-didactisch klimaat waarin ook dyslectische leerlingen optimaal kunnen profiteren van het onderwijsaanbod. Uit onderzoek blijkt dat dyslexie invloed heeft op het welzijn van de leerling. Een leerling met dyslexie heeft meer kans op het ontwikkelen van psychosociale problematiek. Problemen als faalangst, minder goed ontwikkelde sociale vaardigheden of sombere klachten komen meer voor onder kinderen met dyslexie dan onder kinderen zonder dyslexie. Ook kan dyslexie een negatief effect hebben op de houding van de leerling ten opzichte van de school en het schoolwerk. Acceptatie, herkenning en erkenning van dyslexie binnen het Strabrecht College is van fundamenteel belang in de omgang met dyslectische leerlingen en in het functioneren van deze leerlingen zelf.

De zorg voor leerlingen met dyslexie wordt in eerste instantie verzorgd door de dyslexie medewerker, maar zeker ook door de mentor en vakdocenten. De mentor en dyslexie medewerkers staan in nauw contact met het Intern zorgteam en het Zorgadviesteam (ZAT). Gesignaleerde bijkomende problematiek kan derhalve snel gemeld worden en eventuele interventies kunnen snel worden geplaatst. De cursus ‘omgaan met dyslexie’ dat aangeboden wordt aan leerlingen met dyslexie besteedt ruim aandacht aan bijkomende problemen. Voor uitvoeriger beschrijving van de training, wordt verwezen naar hoofdstuk 7 (begeleiding van leerlingen met dyslexie). Verder speelt de dyslexiemedewerker een rol bij de afstemming tussen docenten op de uitvoering van het dyslexiebeleid, zoals het hanteren van de afspraken op de faciliteitenpas. Daarnaast spelen ouders en

de leerling zelf een grote rol in het realiseren van goede resultaten. We willen nadrukkelijk wijzen op de inspanningsverplichting van de leerling zelf. Leerlingen met dyslexie ondervinden in meer of mindere mate structureel problemen bij onder andere lezen en spellen. Aan hen wordt daardoor een grotere inspanning gevraagd dan de gemiddelde leerling om toch op het gewenste niveau te kunnen presteren. In hoofdstuk 9 (Vergroten van de kansen op succes) staan de rollen en verplichtingen van de verschillende betrokkenen bij de leerling met dyslexie beschreven in het ondersteunen van de leerling in het behalen van de best mogelijke prestaties.

In landelijke richtlijnen wordt beschreven dat begeleiding erop is gericht:

- dyslectische leerlingen het onderwijs te laten volgen waarvoor zij de capaciteiten hebben;
- de functionele lees- en schrijfvaardigheid van dyslectische leerlingen te vergroten, zo nodig met hulpmiddelen;
- dyslectische leerlingen te leren omgaan met hun problemen.

Waarbij als uitgangspunten wordt genomen:

- een dyslectische leerling krijgt begeleiding gedurende zijn hele schoolloopbaan;
- bij de keuze van de meest geschikte begeleidingsvorm(en) wordt het economisch principe gehanteerd;
- er is sprake van een geïntegreerde aanpak van de begeleiding (en behandeling).

Het Strabrecht College volgt de landelijke richtlijnen die door verschillende samenwerkende expertise centra zijn opgesteld in samenwerking met verschillende onderwijsinstellingen voor het voortgezet onderwijs. De landelijk richtlijnen zijn beschreven in Het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs dat werd ontwikkeld in opdracht van het ministerie van OCW.

Dyslexiebeleid op het Strabrecht College - 2019

Afname dictee brugklas Interpretatie scores Brief naar ouders van leerlingen met score onder de norm Aanvragen speciale voorzieningen voor de leerlingen die examen doen Uitleg aan bovenbouwleerlingen over sprinto	oktober	wordt afgenomen en gescoord door de docenten Nederlands in overleg met de dyslexiecoördinator
Organiseren en uitvoeren cursus omgaan met dyslexie 1 ste jaars	September juni	5 bijeenkomsten
Examentoelichting: werken met daisy/sprinto. Brief sturen aan ouders van nieuw aangemelde leerlingen met dyslexie	April	
Screening onderzoeksrapporten aangemelde leerlingen, contact met ouders en basisschool	Mei	
Opstellen faciliteitenpassen nieuw aangemelde leerlingen met dyslexieverklaring Ouderavond nieuwe dyslectische leerlingen	Juni	

5. Signalering

Als een leerling vanaf de basisschool in onze school instroomt, zijn er drie mogelijke beginsituaties:

- A. de leerling is in bezit van een dyslexieverklaring (dyslectische leerling.)
- B. er bestaat een vermoeden van dyslexie (dyslexieverdachte leerling.)
- C. er is (nog) geen vermoeden van dyslexie.

Situatie A: dyslectische leerlingen

Het Strabrecht College erkent een leerling als dyslectisch, wanneer dit:

- wordt aangegeven in een onderzoeksrapport van een orthopedagoog/ psycholoog met een erkende bekwaamheidsregistratie (GZ-registratie of gelijksoortig)
én:
- indien desbetreffende leerling in het bezit is van een officiële dyslexieverklaring.

Een dergelijke dyslexieverklaring is onbeperkt geldig en geeft als zodanig de daaraan gerelateerde rechten. De handelingsgerichte adviezen uit het onderzoeksrapport kunnen aan verandering onderhevig zijn en zo nodig kan de dyslexiecoördinator deze bijstellen.

Met een officiële dyslexieverklaring mag de school faciliteiten aanbieden bij het school- of eindexamen.

Routing bij A.

Bij de aanmelding van de leerling leveren ouders een kopie van het volledige onderzoeksrapport en bovengenoemde dyslexieverklaring in. Dit gebeurt bij de inschrijving. De docent die de inschrijving uitvoert, bezorgt de documenten bij de dyslexiecoördinator. Als ouders in dat gesprek niet de documenten voorhanden hebben, sturen zij deze op via post naar de dyslexiecoördinator. Op grond van het verslag stelt de dyslexiecoördinator een faciliteitenpas op. Hierop staan alle faciliteiten en hulpmiddelen waarvan deze leerling gebruik maakt. Niet alle aanbevelingen die in het onderzoeksrapport staan, hoeven door de school overgenomen te worden. Hierbij kunnen onder andere organisatorische en/of financiële overwegingen een rol spelen.

De dyslexiemedewerker nodigt daarnaast alle nieuw aangemelde leerlingen met dyslexie in een van de laatste weken van het schooljaar uit voor een algemene ouderavond. De dyslexiemedewerker

reikt tijdens deze avond een overzicht met tips en afspraken (zie bijlage 7) uit en verwijst naar het dyslexiebeleid en een overzicht waarop de faciliteiten kunnen worden aangegeven.

Situatie B: dyslexieverdachte leerlingen

Tijdens haar/zijn schoolloopbaan wordt er door de leerling, ouders, mentor en/of vakdocent het vermoeden van dyslexie uitgesproken. Dit vermoeden wordt uitgesproken op basis van schoolresultaten op gebied van lezen en schrijven in combinatie met voor dyslexie specifieke signalen (zie bijlage 1). Deze signalering is een taak van alle vakdocenten. Zij herkennen tegenvallende prestaties op de talen en bespreken dit met de mentor. Docenten worden hierin begeleid door de taalexperts.

Situatie C: overige leerlingen

Alle brugklasleerlingen krijgen in het begin van het schooljaar een dictee tijdens de les Nederlands. Het dictee wordt afgenomen door de mentor, die daarbij aangestuurd wordt door de dyslexiecoördinator. De vakdocent analyseert de uitslagen van dit dictee. Ouders van leerlingen met een foutenaantal op het dictee boven de gestelde norm krijgen het advies om een onderzoek te laten afnemen extern.

De faciliteitenpas

Deze pas is persoonsgebonden en blijft gedurende de gehele schoolloopbaan aan het Strabrecht College geldig. Op de faciliteitenpas wordt aangegeven dat de leerling in kwestie dyslexie heeft. Verder staat beschreven van welke faciliteiten de leerling gebruik mag maken. De dyslexiemedewerker zorgt er voor dat de relevante collega's (alle vakdocenten van de betreffende leerling, de ict-afdeling, mentor en -indien in het examenjaar- de examencoördinator) op de hoogte zijn om welke leerlingen het gaat en van welke faciliteiten deze leerlingen gebruik gaan maken. Dyslexiemedewerker maakt een nieuwe pas aan en overhandigt deze aan de leerling. In hoofdstuk 5 wordt uitvoerig ingegaan op de faciliteitenpas. De pas kan gedurende de schoolloopbaan worden aangepast aan de behoefte van de leerling. Alle partijen kunnen initiatief nemen in het aanpassen.

6. Faciliteiten bij dyslexie

6.1. De faciliteitenpas

Op de faciliteitenpas staan de compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen, die voor de betreffende leerling van toepassing zijn, vermeld. De leerling is verplicht de pas altijd bij zich te hebben en deze op de hoek van de tafel te leggen tijdens schriftelijke overhoringen (so's) en testen. Een voorbeeld van de faciliteitenpas is opgenomen in bijlage 2.

6.2. Aangeboden faciliteiten

Voor dyslectische leerlingen bestaan de onderstaande faciliteiten. De dyslexiecoördinator bepaalt per leerling voor welke faciliteiten hij/zij in aanmerking komt:

A. Extra tijd voor proefwerken en overhoringen

Standaard wordt de tijd voor de leerling met dyslexie met 20% van de voorafgestelde tijd vermeerderd bij alle vakken; als de tijd om organisatorische redenen niet gegeven kan worden, kan ervoor gekozen worden om 20% van de opgaven niet te laten maken. Dit wordt direct voorafgaand aan het maken van het proefwerk of de overhoring door de vakdocent afgesproken met de leerling.

B. Aangepaste normering (alleen in de onderbouw)

- Bij onderdelen die spellingsvaardigheid toetsen worden spellingfouten voor de helft geteld tov andere leerlingen;
- Bij onderdelen waar niet primair spellingsvaardigheid getoetst wordt, wordt max. 2 punten aftrek gegeven voor spellingfouten. Dyslexiefouten (woorden die in hetzelfde werk wel goed geschreven staan, omkeringen, herhalingsfouten en vakspecifieke fouten) worden niet aangerekend.

C. Extra mondelinge overhoring (alleen in de onderbouw)

Na één of meer schriftelijke overhoringen waarin de spelling het cijfer grotendeels bepaalt, wordt aan leerlingen de mogelijkheid geboden te compenseren (geen vervanging) door een mondelinge overhoring. Hoe zwaar het nieuwe cijfer meetelt, wordt bepaalt door de vakdocent.

D. Gebruik eigen laptop in lesmomenten

Er wordt geen handgeschreven werk geëist van de leerling. Spellingcontrole op de computer wordt toegestaan. Eventueel maakt de leerling in overleg met de docent gebruik van een laptop in de klas.

E. De leerling wordt niet onverwacht gevraagd voor te lezen

evt. de leerling thuis laten voorbereiden

F. Gebruik van gesproken boeken wordt toegestaan

De leerling zorgt zelf voor de boeken (lesboeken en/of literatuur)

G. Gebruik van digitale testen, gebruik school laptop met sprinto

Als een leerling gebruik maakt van digitale testen treedt voor desbetreffende leerling het Protocol Digitale Toetsing in werking. Dit is opgenomen in bijlage 3. Voor gebruikmaken van deze faciliteit moeten ouders en leerling toestemming vragen aan MT lid.

H. Grote stukken tekst indien mogelijk ruim van tevoren aanbieden

Vakdocent bepaalt de hoe ver van te voren hij of zij dit aanbiedt.

J. Gebruik van digitale testen, gebruik school laptop zonder sprinto.

Tegenover de faciliteiten staan een aantal verplichtingen voor de leerling:

- Noteer en controleer zorgvuldig je gemaakte huiswerk.
- Spreid het leren voor de talen. Besteed dagelijks minimaal 15 minuten per taal.
- Maak duidelijke overzichten, schema's en notities voor jezelf
- Toon inzet, ook bij vakken die je moeilijk vindt.

6.3. Luisterboeken

Leer- en werkboeken

Scholen in het voortgezet onderwijs moeten de door hen voorgeschreven, verplichte leermiddelen voor hun leerlingen betalen. Dit geldt ook voor aangepaste leermiddelen. Een belangrijke partner hierin is Dedicon, een instelling die organisaties ondersteunt bij omgaan met dyslexie. Dedicon verzorgt onder andere toegankelijke leesvormen voor leerlingen en studenten met een leeshandicap.

De producten van Dedicon zijn te bestellen door scholen, maar ook door leerlingen en ouders zelf. Het Strabrecht College vergoedt de luistercd's van werk- en leerboeken aan de ouders. Dergelijke luistercd's kunnen voor een jaar gehuurd worden. Ouders kunnen contact opnemen met de dyslexiecoördinator als zij een luisterversie van leer- en werkboeken willen bestellen. De dyslexiecoördinator geeft aan of de school akkoord gaat met de bestellingen. Ouders bestellen de cd's en sturen de factuur met hun bankrekeningnummer naar school t.a.v. de dyslexiecoördinator. De dyslexiecoördinator stuurt de factuur door naar de financiële administratie van de school, die de vergoeding aan de ouders uitbetaalt. Ouders houden de cd's een jaar lang in gebruik en zorgen dat de cd's daarna weer teruggestuurd worden naar Dedicon. De software om de boeken te kunnen lezen kan gratis gedownload worden vanaf de website van Dedicon.

Dedicon

Postbus 24 info@dedicon.nl

5360 AA GRAVE www.dedicon.nl

tel: (0486) 486 486 fax: (0486) 476 535

Leesboeken

Luisterleesboeken kunnen leerlingen bestellen bij het Loket Aangepast Lezen. De Stichting Loket aangepast-lezen is op 22 december 2006 opgericht door de Vereniging van Openbare Bibliotheken. De website is het landelijk Loket van de openbare bibliotheekbranche voor mensen met een visuele beperking of een andere leeshandicap.

De Stichting Loket aangepast-lezen stelt zich ten doel het bevorderen van de dienstverlening van openbare bibliotheken aan mensen met een leeshandicap, zodat zij zoveel mogelijk op voet van gelijkheid met alle andere burgers van Nederland toegang kunnen hebben tot de wereld van kennis, cultuur en educatie die binnen het openbare bibliotheekwerk wordt ontsloten. De stichting beoogt hiermee de persoonlijke ontplooiing van mensen met een visuele handicap of leesbeperking te stimuleren, hun maatschappelijke participatie en integratie te bevorderen en hun positie in de samenleving te verbeteren.

De collectie boeken van het Loket aangepast-lezen bestaat uit circa 9.000 brailleboeken en ruim 65.000 gesproken titels. Jaarlijks wordt de collectie aangevuld met circa 2.000 nieuwe boeken. De collectie is breed samengesteld en bevat onder meer moderne en klassieke literatuur, streek en familieromans, detectives, jeugdboeken, science fiction, informatieve titels, levensbeschouwelijke boeken en romans in vreemde talen.

Loket Aangepast Lezen

Postbus 84010

klanten@aangepast-lezen.nl

2508 AA Den Haag

www.aangepast-lezen.nl

tel. 070-3381 500

fax. 070-3381 550

7. Begeleiding van leerlingen met dyslexie

Omgaan met dyslexie

Jongeren met dyslexie kunnen veel problemen ervaren met leren en hun schoolloopbaan kan hierdoor in ernstige mate belemmerd worden.

Uit wetenschappelijke literatuur blijkt dat een deel van deze dyslectische jongeren ook psychosociale problemen ontwikkelt, zoals onzekerheid, somberheid, angst, onmacht, frustratie, teleurstelling, minder zelfvertrouwen, een negatief zelfbeeld, faalangst, motivatieproblemen en verminderd inzicht in hoe te leren en hoe problemen op te lossen. Met het oog op een goed verloop van de persoonlijkheidsontwikkeling van dyslectische jongeren is het belangrijk om aandacht te schenken aan de mogelijk sociaal-emotionele gevolgen van dyslexie.

Het Strabrecht College biedt dyslectische brugklasleerlingen de groepstraining 'omgaan met dyslexie' aan. Deze training is niet gericht op behandeling van de lees- en spellingproblematiek, maar op het leren omgaan met een beperking/handicap of lijdensdruk; het verhoogt het emotioneel welbevinden van de leerling, het doorbreekt negatieve gedachtepatronen en de leerling leert effectieve strategieën om problemen op te lossen. De training bestaat uit 5 bijeenkomsten van elk 1 uur.

Gedurende de training 'omgaan met dyslexie' komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Dyslexie nader bekeken
- Omgaan met spanning
- Denken, voelen en doen
- De kracht van positief denken
- studievaardigheden
- Studieproblemen oplossen
- Opkomen voor jezelf

8. De exameneisen

Zowel bij het schoolexamen als het Centraal Schriftelijk Examen kunnen leerlingen gebruik maken van diverse faciliteiten en dispensaties, op voorwaarde dat deze ook in de rest van de schoolloopbaan gehanteerd zijn. Aanpassingen kunnen alleen worden toegestaan voor zover daartoe in de deskundigenverklaring een voorstel wordt gedaan of indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen uit de verklaring. Een mt-lid beslist over deze aanpassingen (zie wetstekst in bijlage 5). De eindexamensecretarissen melden, na overleg met de dyslexiemedewerker, de faciliteiten bij de Inspectie (voor 1 oktober van het schooljaar waarin examen wordt gedaan). De secretaris van het examen vraagt de extra materialen, waaronder pdf-bestanden, Daisy luistercd's e.d., voor 1 november bij het Ministerie van Onderwijs aan.

De dyslexiemedewerker traint de leerlingen kortdurend op het juiste gebruik van de faciliteiten. Leerlingen, bij wie na 1 oktober gedurende het examenjaar dyslexie wordt gediagnosticeerd, hebben geen garantie op het verkrijgen van faciliteiten. Mogelijke ondersteuning bestaat uit: auto-ondersteuning, spraaksynthese, grootschrift en/ of tijdverlenging van 30 minuten of meer indien speciaal aangevraagd. Aanpassingen op de inhoud en de omvang van het examen zijn niet toegestaan, evenals gebruik van elektronische woordenboeken door de leerling.

Mogelijkheden tot ontheffing

Op grond van de wet op het voortgezet onderwijs artikel 11e sub 1 kunnen ouder(s)/ verzorger(s) van een leerling op de mavo ontheffing aanvragen voor Frans of Duits, door de rector aan te schrijven. Op HAVO en VWO is er in de onderbouw geen wettelijk recht voor leerlingen met dyslexie om ontheffing voor Frans of Duits aan te vragen (alleen in zeer bijzondere gevallen kan de onderwijsinspecteur hierop een uitzondering maken). Ouders kunnen hiervoor de onderwijsinspectie aanschrijven.

Het Strabrecht college heeft er voor gekozen om geen ontheffing te verlenen in de HAVO/VWO onderbouw voor een moderne vreemde taal, tenzij de onderwijsinspectie ontheffing verleent. Wel kan er in bijzondere gevallen een aangepast programma worden aangeboden. In de bovenbouw HAVO is een 2e taal niet verplicht en is ontheffing niet van toepassing. In de bovenbouw VWO is wel ontheffing mogelijk voor Frans of Duits. Op het gymnasium blijft een klassieke taal verplicht. In bijlage 4 is het volledige protocol hiervoor opgenomen.

9. Vergroting van de kansen op succes

Een leerling met dyslexie heeft succes als hij/zij op het niveau kan blijven waar hij/ zij thuishoort. Dit heeft kans van slagen als alle partijen zich aan hun rol houden.

De rol van de leerling

De leerling moet leren omgaan met zijn dyslexie. Hij moet gefaciliteerd en gestimuleerd worden om zelf oplossingen te vinden voor haar/zijn problematiek en gemotiveerd te blijven. De leerling is zelf verantwoordelijk voor haar/zijn eigen resultaten. Er is dus sprake van een inspanningsverplichting. De leerling is zich bewust dat hij/zij vanwege zijn/ haar handicap meer inzet gevraagd zal worden om hetzelfde resultaat te kunnen halen dan leerlingen die niet dyslectisch zijn. De leerling is bereid om de handvatten, die aangereikt worden om met dyslexie om te gaan, te gebruiken. Voorwaarde om een juiste ondersteuning te ontvangen is een actieve en open leerhouding.

Hij/zij houdt zich aan de gemaakte afspraken aangaande verleende faciliteiten. Zo niet, dan kan de faciliteit niet worden verleend.

De rol van de docent

De begeleiding van de dyslectische leerling vindt met name binnen de lessen plaats. De docent weet waar een dyslectische leerling in het vak tegen aan loopt. De docent is op de hoogte van het beleid van de school en houdt zich aan de afspraken die de school heeft gemaakt. Hij/zij is in staat om de compenserende en dispenserende maatregelen, vermeld op de faciliteitenpas, toe te passen. Hij/zij neemt de leerling serieus, laat merken dat hij/zij op de hoogte is van de problematiek van een leerling, benadert de leerling positief en staat open voor problemen waar de leerling tegen aanloopt. Eenduidigheid in de aanpak en begeleiding binnen de klas is noodzakelijk. De docent is verantwoordelijk voor opvragen van informatie over dyslexie als hij of zij verwacht niet genoeg handvatten te hebben voor goede begeleiding in de klas. Dit betekent in eerste instantie de leerling met dyslexie de kans geven gebruik te maken van de faciliteiten. Verder dient ook rekening gehouden te worden met de psychosociale problematiek die kan samenhangen met dyslexie. De taalexpersten ondersteunen de docenten hierin. Zij kunnen de docenten aanwijzingen geven over hoe het protocol gebruikt kan worden in de praktijk. Tevens signaleren zij knelpunten in de uitvoering van het protocol. Deze signalen geven zij door aan de dyslexie coördinator. Informatie over dyslexie, gevolgen van dyslexie en hoe hiermee omgegaan kan worden, kan worden teruggelezen in dit document of gevraagd worden bij of via de dyslexiecoördinator.

De rol van de ouders

Ouders dienen op de hoogte te zijn van wat de school hun kind te bieden heeft. Zij zijn daardoor beter in staat de vorderingen van hun kind kritisch te volgen en feedback te geven op het uitgevoerde dyslexiebeleid. Ouders stimuleren hun zoon/dochter om ondanks zijn/haar dyslexie op het juiste niveau te presteren. Zij ondersteunen de school in het vastgestelde beleid en brengen de school tijdig op de hoogte wanneer hun zoon/dochter geen aansluiting meer vindt op het niveau waarop hij/zij presteert.

Bijlage I: Hoe kan dyslexie zich uiten

Dyslexie is een complex taalprobleem, dat de verwerking van taal door de hersenen betreft. Het meest kenmerkend zijn de problemen op het gebied van lezen en/of spellen. Bij leerlingen in het voortgezet- onderwijs kan het zijn dat men niet zoveel merkt van de lees- en/ of spellingproblemen. Dit komt omdat een deelnemer toch een behoorlijk lees- en/ of spellingniveau kan hebben bereikt (Braams, 2004). Dyslexie veroorzaakt ook vaak op andere gebieden problemen en kan bij bijna alle leervakken voorkomen. De problemen die men ondervindt ten gevolge van dyslexie kunnen verschillend geuit worden, ze zijn zeer divers van aard. Wat bij de ene deelnemer moeizaam verloopt, hoeft voor de anderen geen probleem te zijn. Vandaar dat men niet voor elke deelnemer dezelfde faciliteiten en/of begeleidingsvormen hoeft te treffen.

In de onderstaande opsomming wordt aangegeven op welke gebieden er ook problemen kunnen voorkomen.

- Problemen op het gebied van het onthouden van (complexe) instructies die uit meerdere opdrachten bestaan. Dat heeft niets te maken met de intelligentie en motivatie, maar met het feit dat het werkgeheugen onvoldoende ontwikkeld is. Het werkgeheugen speelt bij een (langdurige) instructie een belangrijke rol.
Als dit geheugen een wat beperkte capaciteit heeft, dan kan de deelnemer minder onthouden. Als een docent meerdere opdrachten tegelijk geeft, komt het voor dat er een opdracht vergeten wordt. Indien een docent weet dat er een deelnemer met dyslexie in zijn klas zit, zou het handig zijn als deze de instructie kort en bondig houdt. Ook het op schrift zetten van de opdrachten en uitdelen voordat de instructie plaats vindt, maakt de kans op “vergeten” al een stuk kleiner.
- Automatiseringsproblemen: problemen met het uit het hoofd leren van bepaalde leerstof. Leerstof die niet logisch is of geen samenhang vertoont, is lastig te onthouden. Een voorbeeld daarvan is het leren van de tafels en het “stampen” van woorden bij een vreemde taal. Gebleken is dat een leerling maximaal 30 woorden van een vreemde taal tegelijkertijd uit zijn hoofd kan leren. Zijn het er meer dan wordt het een warboel en onthoudt men bijna niets. Het is wenselijk dat docenten hiermee rekening houden en de hoeveelheid “stamp leerstof” beperkt houden. De leerstof die een logische samenhang vertoont, levert over het algemeen geen problemen op.

- Problemen met het verwerken van taal in een lawaaiige omgeving. Geroezemoes of lawaai van buiten de klas leidt ertoe dat de dyslectische deelnemer mondeling gegeven informatie moeilijker kan opnemen. De informatie raakt door het omgevingslawaai verbrokkeld, er komt minder klankinformatie binnen. Dit is niet het gevolg van een slecht gehoor, maar dyslectische leerlingen moeten meer moeite doen om het woord te verwerken, vandaar dat ze ook eerder last hebben van omgevingslawaai.
- Problemen met het begrijpen van wat men heeft gelezen. Het *luisteren* naar taal levert weinig problemen op. Bij het *lezen* van teksten komt het begrip in het gedrang omdat de leesvaardigheid (het langzame leestempo) teveel aandacht vraagt, daardoor dringt de betekenis van het wat er gelezen is minder goed door. Ook hebben dyslecten vaak een minder uitgebreide woordenschat, waardoor teksten minder snel begrepen kunnen worden. Ook zijn woorden en zinnen vaak op meerdere manier te interpreteren, daarom zitten dyslecten eerder op het verkeerde spoor. Indien een leerling meer leestijd krijgt bij de te verwerken leerstof en proefwerken wordt het “tijdgebrek probleem” opgelost.
- Problemen bij het maken van aantekeningen. Het maken van goede aantekeningen is voor veel deelnemers lastig. Je moet dan luisteren, schrijven en samenvatten tegelijkertijd. Dit zijn activiteiten die een groot beroep doen op de taalverwerking en het werkgeheugen. Het zal duidelijk zijn dat het maken van goede aantekeningen voor een deelnemer met dyslexie bijna onbegonnen werk is. Een deelnemer met een forse dyslexieproblematiek kan deze vaardigheden niet allemaal tegelijkertijd uitvoeren.
Het zou wenselijk zijn dat de leerstof die in een college/ les aangeboden wordt en niet in het leerboek wordt besproken, door de docent in de vorm van een samenvatting aan de deelnemer uitgereikt wordt voordat de les aanvangt. De deelnemer kan zich dan volledig richten op de les en verspilt geen tijd aan het maken van aantekeningen.
- Problemen bij het leren van vreemde talen. Dyslectische deelnemers hebben langer problemen met de kenmerken van de vreemde taal die afwijken van hun moedertaal (woordvolgorde, letter-klankkoppeling, onregelmatigheden in de zinsbouw en vervoegingen van woorden.) Hoe meer onregelmatigheden een taal vertoont, hoe moeilijker het te leren is voor een dyslectische leerling. Een voorbeeld daarvan is de Engelse taal. De spelling van het

Engels is zo extreem onregelmatig dat de uitspraak en de schrijfwijze de meeste problemen oplevert. Als er faciliteiten aangeboden worden en ondersteunende activiteiten, is deze deelnemer in staat om een vreemde taal te leren.

Consequenties van dyslexie voor het volgen

Taaltaken en algemene leertaken

Technisch lezen

- moeite met het identificeren van (nieuwe, onbekende) klanken en woorden in het Nederlands en in de moderne vreemde talen (inclusief pseudo-woorden)
- moeite met het (handop) accuraat, snel en vloeiend lezen van zowel complexe als alledaagse woorden bij alle vakken
- moeite met het flexibel inzetten van decodeerstrategieën bij alle vakken

Spellen

- moeite met het spellen van zowel complexe woorden, met moeilijke lettercombinaties, als alledaagse eenvoudige woorden (in het Nederlands en in de moderne vreemde talen)
- interferentie van de spelling van het Nederlands bij de vreemde taal
- moeite met het flexibel inzetten van verschillende spellingstrategieën die een leerling in het voortgezet onderwijs 'normaliter' beheerst: regelstrategieën, inprentstrategieën, luisterstrategieën (bij alle vakken)

Sprekken

- uitspraakproblemen: ook bij frequent voorkomende woorden
- moeite met het nazeggen van moeilijke woorden in de vreemde taal en complexe, laagfrequente woorden in het Nederlands (inclusief pseudo-woorden)

Luisteren

- moeite met het verstaan van 'snelle' spraak (van moedertaalsprekers in de moderne vreemde talen)
- moeite met luisteroefeningen omdat de woorden en klanken niet goed worden gehoord
- moeite met het flexibel inzetten van luisterstrategieën

Voorwaarden voor lezen en spellen in het Nederlands en in de moderne vreemde talen

- problemen met het doorzien van de klankstructuur van de taal (fonologisch bewustzijn)
- problemen met het doorzien van 'losse' klanken in woorden, het waarnemen van verschillen tussen op elkaar lijkende klanken en de volgorde van klanken (fonemisch bewustzijn)
- moeite met het snel oproepen van aanwezige taal- en symboolkennis
- problemen met vloeiend lezen en spellen
- moeite met het herhalen van woorden met meer lettergrepen (aan het eind van het woord is het aan het begin gehoorde reeds 'vergeten')
- klank-tekens koppelingsproblemen: problemen met het in de juiste volgorde koppelen van de juiste tekens (grafemen) aan de klanken (fonemen)
- moeite met ontdekken van 'analoge delen' bij het lezen en spellen van onbekende woorden (bv. *jour* zit zowel in *aujourd'hui* als in *toujours* en *journal*)
- moeite met het doorzien van spelling in relatie tot grammatica: *enemy-enemies*; *Hand-Hände*; *tu penses, il pense, ils pensent*

Algemene leerproblemen (geheugen, aandacht, informatieverwerking, automatisering)

- onvoldoende kunnen verwerken, verwoorden en terughalen van instructie en talige informatie
- moeite met het onthouden van recent geleerd vocabulaire: onvoldoende resultaat van intensief oefenen (bv. vijf dagen volgens een goede werkwijze Engelse woordjes geleerd en bij de overhoring nog een diepe onvoldoende)
- moeite met het snel structureren en analyseren van taken
- moeite met generaliseren en transfer
- problemen met het integreren van kennis van hogere en lagere orde (visueel, fonologisch, semantisch, motorisch enz.)
- afname van tempo en de nauwkeurigheid als 'onder druk' gewerkt moet worden (proefwerken, schoolonderzoeken, examens)

van voortgezet onderwijs

Functionele taken en vakken die een beroep doen op geletterdheid

- stagnaties bij begrijpend lezen in alle vakken: ondanks voldoende verbale competentie is er onvoldoende begrip door de handkettige problemen met de leesteknik (met name door problemen met de vloeiendheid en het tempo)
- spellingproblemen bemoeilijken het zelf construeren van teksten (boekverslagen, samenvattingen, andere functionele teksten, zoals een brief of opstel)
- slechte tekststructuur: de 'rode draad' raakt kwijt, waardoor teksten onsaamenhangend zijn
- onheldere lay-out en indeling van de tekst
- onvoldoende nauwkeurigheid bij proefwerken, vooral multiple choice
- fouten maken of fouten over het hoofd zien bij het zelf corrigeren van oefeningen tijdens klasmatke besprekingen
- fouten maken bij het overnemen van aantekeningen van het bord, overhead of beamer
- stagnerende ontwikkeling van talenten in domeinen buiten het lezen (bétavakken, creatieve talenten)

Sociaal-emotioneel functioneren en taakgedrag

Sociaal-emotioneel functioneren

- onvoldoende of te geringe acceptatie van de dyslexie en/of de gevolgen ervan
- onvoldoende 'om kunnen gaan' met de leesproblemen op school en daarbuiten
- ernstige twijfel aan eigen competentie
- aangezet zelfbeeld
- onvoldoende vanuit zichzelf gemotiveerd (intrinsieke motivatie)
- gevolgen van verminderde sociale acceptatie door andere leerlingen of volwassenen
- schroom om aan vervolgoepleiding of baan te beginnen

Taak- en werkhouding

- ongestructureerd, inadequaar en/of vluchtig taakgedrag en werkhouding
- onvoldoende werkverzorging
- onvoldoende metacognitieve vaardigheden voor zelfsturing
- inadequate leerstijlen
- onvoldoende of tanend doorzettingsvermogen

Beschermende (protectieve) factoren

- de belemmeringen die een leerling ondervindt van bovengenoemde probleemgebieden kunnen gunstig worden beïnvloed door de volgende protectieve factoren:
- ontwikkelen en toepassen van compensatiestrategieën (lees-, luister- en spellingstrategieën):
 - begripscompensatie: betekenis wordt bij lezen en luisteren ingezet ter compensatie van ontsleutelingsproblemen
 - orthografische compensatie: kennis van totale woordbeelden wordt ingezet ter compensatie van klanktekenkoppelingsproblemen
- ontwikkelen en toepassen van metacognitieve vaardigheden:
 - adequate woordleer- en woordraadstrategieën
 - aanleren en (zo nodig veranderen) van adequate leerstijlen
- functioneel inzetten van compenserende software
- creatief zijn in het bedenken van 'workarounds' en 'reminders'
- goede motivationele sturing
- doorzettingsvermogen
- goed zelfbeeld
- goede gespreks- en onderhandelvaardigheden
- gunstig sociaal 'ondersteuningsstelsel'

Bron: protocol dyslexie voortgezet onderwijs, min. v. OCW

Bijlage II: Faciliteitenformulier

Formulier toekenning faciliteiten ter ondersteuning bij dyslexie Strabrecht College

Geldrop, [datum]

Met [naam leerling] is afgesproken dat onderstaande faciliteiten worden toegekend ter ondersteuning bij dyslexie. De faciliteiten zijn geldig [voor de duur van schooljaar/ tijdens de gehele schoolloopbaan op het Strabrecht College].

Faciliteiten:

- Extra tijd voor proefwerken en overhoringen
- Aangepaste normering (alleen in de onderbouw)
- Extra mondelinge overhoring (alleen in de onderbouw)
- Gebruik eigen laptop in lesmomenten
- De leerling wordt niet onverwacht gevraagd voor te lezen
- Gebruik van gesproken boeken wordt toegestaan
- Gebruik van digitale testen, gebruik school laptop met sprinto
- Grote stukken tekst indien mogelijk ruim van tevoren aanbieden
- Gebruik van digitale testen, gebruik school laptop zonder sprinto

Voor vragen over dyslexie of de faciliteiten kan contact opgenomen worden met de medewerker dyslexie

Mevrouw W. Kusters, w.kusters@strabrecht.nl

Toelichting faciliteiten

A. Extra tijd voor proefwerken en overhoringen

Standaard wordt de tijd voor de leerling met dyslexie met 20% van de voorafgestelde tijd vermeerderd bij alle vakken; als de tijd om organisatorische redenen niet gegeven kan worden, kan ervoor gekozen worden om 20% van de opgaven niet te laten maken. Dit wordt direct voorafgaand aan het maken van het proefwerk of de overhoring door de vakdocent afgesproken met de leerling.

B. Aangepaste normering (alleen in de onderbouw)

- Bij onderdelen die spellingsvaardigheid toetsen worden spellingfouten voor de helft geteld tov andere leerlingen;
- Bij onderdelen waar niet primair spellingsvaardigheid getoetst wordt, wordt max. 2 punten aftrek gegeven voor spellingsfouten. Dyslexiefouten (woorden die in hetzelfde werk wel goed geschreven staan, omkeringen, herhalingsfouten en vakspecifieke fouten) worden niet aangerekend.

C. Extra mondelinge overhoring (alleen in de onderbouw)

Na één of meer schriftelijke overhoringen waarin de spelling het cijfer grotendeels bepaalt, wordt aan leerlingen de mogelijkheid geboden te compenseren (geen vervanging) door een mondelinge overhoring. Hoe zwaar het nieuwe cijfer meetelt, wordt bepaalt door de vakdocent.

D. Gebruik eigen laptop in lesmomenten

Er wordt geen handgeschreven werk geëist van de leerling. Spellingcontrole op de computer wordt toegestaan.

E. De leerling wordt niet onverwacht gevraagd voor te lezen

evt. de leerling thuis laten voorbereiden.

F. Gebruik van gesproken boeken wordt toegestaan

De leerling zorgt zelf voor de boeken (lesboeken en/of literatuur).

G. Gebruik van digitale testen, gebruik school laptop met sprinto

Als een leerling gebruikt maakt van digitale testen treedt voor desbetreffende leerling het Protocol Digitale Toetsing in werking. Toestemming voor digitaal testen moet worden aangevraagd door ouders bij de rector.

H. Grote stukken tekst indien mogelijk ruim van tevoren aanbieden

Vakdocent bepaalt de hoe ver van te voren hij of zij dit aanbiedt.

J. Gebruik van digitale testen, gebruik school laptop zonder sprinto

Bijlage III: Notitie Digitale toetsing

Doelen 2017-2018:

- a. Sprinto gebruik in kaart brengen
- b. Evalueren faciliteiten onderbouw

Digitale toetsing

In 2012 deden de eerste leerlingen examen met behulp van speciale software zodat zij ondanks hun zware dyslexie in staat waren om op hun leerprestaties beoordeeld te worden. De betreffende leerlingen maakten buiten de toetsen om al gebruik van dyslexiesoftware en waren gewend aan het werken op een laptop. Bij steeds meer leerlingen met dyslexie wordt in de leeromgeving dyslexiesoftware ingezet. Dit zorgt voor een groeiende vraag naar digitale toetsing.

De inspectie staat het gebruik van o.a. spraakconversiesoftware tijdens examens toe. De directeur kan daarnaast toestaan dat een kandidaat met een handicap het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die aansluit op de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

Het is belangrijk dat er eenduidige schoolafspraken zijn m.b.t. digitale toetsing, zodat de leerling weet wat hij/zij mag verwachten en de docent weet wat er van hem of haar verwacht wordt.

Ernstig dyslectische leerlingen hebben moeite met toetsen als ze veel moeten lezen; leesproblemen kunnen soms de oorzaak zijn van een onvoldoende. Een mondelinge overhoring kan hierbij hulp bieden. Dyslexiesoftware zoals Sprint kan de teksten in toetsen voorlezen zodat er geen individuele docent nodig is om een mondelinge toets af te nemen. Dit maakt het mogelijk om leerlingen gelijk met de ander leerlingen een 'mondelinge overhoring' af te nemen.

Om dyslexiesoftware te kunnen gebruiken bij toetsen is het noodzakelijk dat de toetsen in een leesbaar PDF of Word-bestand digitaal beschikbaar zijn.

De faciliteitenpas van een dyslectische leerling geeft aan of hij/zij gebruik maakt van dyslexiesoftware. De toetsen worden gemaakt op een laptop van school. De docent zet de toets op een stick en laat hem door de leerling maken. Voor de leerlingen die reeds gewend zijn aan dyslexiesoftware zijn op school sticks met het programma SPRINT beschikbaar.

Digitale toetsing vanaf januari 2019

Het recht op digitale toetsing is het gevolg van **expliciete** vermelding van de noodzaak hiertoe in de dyslexieverklaring. Een vrijblijvende aanbeveling in de verklaring is geen aanleiding voor het toekennen van dit recht. Indien het Strabrecht College dit recht erkent, betekent dit de verplichting voor betrokkenen mee te werken aan gunstige toetscondities. De leerling of ouder hoeft daar dus niet meer om te vragen nadat de mentor de afspraken heeft doorgenomen met betrokken docenten.

Anderzijds schept het gebruik van bijzondere voorzieningen ook verplichtingen voor leerling en ouders. Het gaat hierbij vooral om een zorgvuldige en coöperatieve houding.

Ouders kunnen in overleg met de medewerker dyslexie voor hun kind digitale toetsing aanvragen bij een mt lid. Deze overlegt met alle betrokkenen hoe wenselijk het voor de leerling is om digitaal te toetsen. Het werken met digitale toetsing kan alleen indien dit expliciet is aangegeven in de dyslexieverklaring en moet een uitzondering zijn.

Wanneer bepaald is dat een leerling gebruik maakt van digitale toetsing, dan wordt dit vermeld op de faciliteitenpas en dan gelden een aantal dwingende afspraken. Deze afspraken worden vastgelegd in een gebruikersprotocol, hetgeen door de leerling, haar/zijn ouders wordt ondertekend. Deze afspraken worden besproken met de mentor aan het begin van het schooljaar en meegedeeld aan betrokken docenten. De mentor fungeert als contactpersoon voor leerling, ouders en collega's in het team.

- Het Strabrecht College kiest ervoor de digitale toetsing middels Sprint uit te voeren. Alle leerlingen die gebruik gaan maken van Sprint maken de toetsen op een laptop, een Sprint-stick en een USB-stick van school.
- De leerling dient zelf zorg te dragen voor een koptelefoon.
- De dyslexiemedewerker is verantwoordelijk voor de algehele communicatie en het beleid.
- De ICT-afdeling is verantwoordelijk voor het ter beschikking stellen van de nodige hardware en software aan leerlingen en docenten c.q. leidinggevenden, surveillanten enz.
- De dyslexiemedewerker en de ICT-er verzorgen samen een informatiebijeenkomst c.q. workshop voor docenten en leerlingen, zodat eenieder weet hoe de dyslexie-software werkt

en wat er van eenieder wordt verwacht. Wanneer deze plaatsvindt wordt via de mail kenbaar gemaakt.

- De vaksecties zorgen voor toetsen in een bruikbaar PDF- of Word-document en de vakdocenten leveren deze toetsen aan op een USB-stick. De USB-sticks nodig voor de digitale toetsing worden door de ICT afdeling uitgereikt.
- Zowel bij het schoolexamen (SE) als het Centraal Schriftelijk Examen (CSE) kunnen leerlingen gebruik maken van digitale toetsing, **op voorwaarde dat deze ook gedurende het voorgaande schooljaar gehanteerd is**. Aanpassingen kunnen alleen worden toegestaan voor zover daartoe in de deskundigenverklaring een voorstel wordt gedaan of indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen uit de verklaring. De rector beslist over de aanpassingen. De ICT-afdeling zorgt ervoor dat zowel tijdens het SE als het CSE alle benodigde materialen gereed staan.

SPRINT: Gebruikersprotocol leerlingen

Dit protocol is geldig tot en met het eindexamen op het Strabrecht College. Zelf aangebrachte wijzigingen maken dit protocol ongeldig. Je mentor/dyslexiecoördinator is er om jou te helpen bij vragen en/of opmerkingen.

Op basis van onvoldoende lees- en spellingvaardigheid, vastgesteld in het onderzoeksrapport, mag ik gebruik maken van digitale toetsing en/of het programma Sprint voor toetsen en Schoolexamens.

Hierbij verplicht ik mij tot het nakomen van de regels m.b.t. het maken van toetsen.

Naam: _____ Datum: _____

- De leerling kan aantonen dat hij recht heeft op digitale toetsing middels zijn faciliteitenpas waarop de digitale toetsing expliciet is vermeld.
- De leerling weet hoe de dyslexie-software werkt.
- De leerling geeft direct bij opgave van de toets aan gebruik te willen maken van digitale toetsing.
- De leerling is zelf verantwoordelijk voor de aanschaf van oortjes c.q. koptelefoon, het in goede staat ophalen en het terugbrengen van de laptop en de Sprint-stick en voor de juiste wijze van opslaan van de door hem gemaakte toets.
- De leerling haalt de laptop en/of Sprinto-stick voor schooltijd (lesuur 1 t/m 3), in de eerste pauze (lesuur 4 en 5) of in de tweede pauze (lesuur 6 t/m 9) op bij het afgiftepunt, tekent voor ontvangst en neemt alles mee naar het lokaal.
- Bij niet of onjuist functioneren van de laptop/Sprinto-stick meldt de leerling dit onmiddellijk bij de vakdocent.
- De leerling krijgt van de vakdocent een USB-stick met de toets erop. Deze toets mag niet worden gekopieerd of elders worden opgeslagen. Hij maakt de toets onder begeleiding van een docent en slaat deze toets met antwoorden op de USB-stick op onder de afkorting van het vak en zijn eigen naam.
- De leerling mag geen gebruik maken van woordenboekfuncties en de functie "online opzoeken".

Dyslexiebeleid op het Strabrecht College - 2019

- Een toets mag pas worden opgestart en afgesloten als de docent hier toestemming voor heeft gegeven. De leerling levert de USB-stick aan het einde van de les bij de docent in.
- De leerling bergt na afloop van de les de laptop en de Sprint-stick op in zijn kluis. Tijdens de eerste pauze (lesuur 1 t/m 3), de tweede pauze (lesuur 4 en 5) of na schooltijd (lesuur 6 t/m 9) brengt hij alles terug naar het afgiftepunt en tekent voor het terugbrengen.
- De leerling is verplicht de laptop en/of Sprint stick slechts in overeenstemming met de bestemming te gebruiken en mag geen zelfstandige wijzigingen in de configuratie van de laptop aanbrengen of software erop installeren, tenzij de afdeling ICT hier toestemming voor heeft gegeven.
- De leerling mag de laptop nergens onbeheerd achter laten en niet uitlenen aan derden of anderszins afstand van de laptop doen gedurende de huurtermijn. Wanneer dit toch gebeurt, gebeurt dit volledig voor eigen risico.
- In geval van diefstal van de laptop is de leerling verplicht dit onmiddellijk te melden bij de teamleider en hiervan aangifte te doen bij de politie.
- Oneigenlijk gebruik van digitale toetsing en/of het gebruik van Sprint wordt gezien als fraude en behandeld zoals het is opgenomen in het schoolreglement.

Handtekening leerling:

Handtekening ouders:

Handtekening dyslexiecoördinator:

SPRINT: Gebruikersprotocol docenten

- De docent weet welke leerlingen gebruik maken van digitale toetsing.
- De docent weet hoe de dyslexie-software werkt en op welke wijze hij een toets samenstelt die geschikt is voor digitale toetsing.
- Alle toetsen worden door de docent (of vakgroep) in een wordbestand of PDF op een USB-stick gezet voor die leerlingen waarbij op hun faciliteitenpas het gebruik van digitale toetsing en/of gebruik van dyslexiesoftware is aangegeven.
- De docent geeft de leerling de USB-stick met de toets erop. De docent geeft toestemming aan de leerling om aan de toets te beginnen c.q. af te sluiten. De docent houdt toezicht op het totale proces van beginnen, opslaan en afsluiten van de toets.
- De docent neemt de USB-stick weer in ontvangst, print de toets uit en corrigeert hem.

Bruikleen-overeenkomst laptop

Deze overeenkomst is geldig tot en met het eindexamen op het Strabrecht College. Zelf aangebrachte wijzigingen maken deze overeenkomst ongeldig.

Deze overeenkomst heeft betrekking op de bruikleen van een laptop en Sprinto stick aan de wederpartij.

Ondergetekende verklaart hierbij

Naam: _____ **Datum:** _____

- dat het eigendom van de laptop en Sprinto-stick bij het Strabrecht College blijft.
- dat de huurperiode van tot en met loopt.
- dat deze overeenkomst van rechtswege eindigt op het moment dat de leerling die de laptop gebruikt, wordt uitgeschreven als leerling van het Strabrecht College. Er vindt geen restitutie plaats.
- verantwoordelijk te zijn voor adequaat gebruik van hierboven genoemde laptop.
- aansprakelijk te zijn voor opzettelijke schade.
- schade of diefstal onmiddellijk te melden bij ICT. In geval van diefstal dient een proces-verbaal ingeleverd te worden.
- dat de verantwoordelijke sectorleider bij geschillen beslist.
- dat het Strabrecht College bevoegd is de overeenkomst tussentijds en zonder enige opzegtermijn op te zeggen indien de wederpartij de laptop niet tijdig en/of niet in de oorspronkelijke staat bij het Strabrecht College heeft ingeleverd, verwaarloost, misbruikt, voor een ander doel gebruikt dan waarvoor deze bestemd is of de wederpartij op enigerlei andere wijze in strijd handelt met de bepalingen van deze huurovereenkomst en de bepalingen van het gebruikersprotocol leerling laptopgebruik Strabrecht College. Hierbij behoudt het Strabrecht College zich alle rechtsmiddelen voor verkrijging van eventuele vervangende schadevergoeding.

Voor akkoord:

Dyslexiebeleid op het Strabrecht College - 2019

Naam ouder:.....

Handtekening ouder:

Bijlage IV: Protocol vrijstelling/aanpassing van onderwijs Frans/Duits op het Strabrecht College

Inleiding

Dit protocol geldt voor het Strabrecht College. Scholen zijn verplicht een eigen protocol – in het bijzonder voor een tweede moderne vreemde taal in de bovenbouw vwo – op te stellen en uit te voeren. Betrokken leerlingen, docenten en ouders moeten over deze regeling worden geïnformeerd. In het onderhavige document wordt duidelijk gemaakt aan welke individuele leerlingen op basis van bepaalde belemmeringen mogelijk vrijstelling wordt verleend.

De basis voor de ontheffingsregeling is artikel 26e van het inrichtingsbesluit WVO.

In de volgende gevallen kan vrijstelling worden verleend:

1. De leerling heeft een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal (o.a. dyslexie) of een zintuiglijke stoornis met een effect op taal (o.a. slechtziend).
Daarover is op school een verklaring van een orthopedagoog/psycholoog met BIG-registratie aanwezig.
 - de problemen zijn dusdanig groot dat de leerling niet het diploma zal kunnen halen dat bij zijn verstandelijke vermogens past. De leerling is dus niet in staat om minimaal een 4 als examencijfer te halen.
 - er is (in het verleden) hulp geweest van de RT-er en/of de vakdocenten.
 - de leerling heeft zich op school en thuis optimaal ingezet door compenserend te werken.
2. De leerling heeft een andere moedertaal dan de Nederlandse of de Friese taal en heeft voorheen onderwijs buiten Nederland in een andere taal gevolgd.
3. De leerling volgt onderwijs in het profiel Natuur en Techniek of het profiel Natuur en Gezondheid en het onderwijs in de tweede moderne taal verhindert naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding.

Aan het verlenen van de vrijstelling zijn echter wettelijke regels verbonden die door de school op schooleigen wijze uitgewerkt moeten worden. Ter voorkoming van misverstanden: het bevoegd gezag is niet verplicht ontheffing te verlenen. Het verplicht zich wel tot een gemotiveerd antwoord. Het Strabrecht College heeft een meldingsplicht naar de inspectie en zorgt voor een actuele

registratielijst. Hierbij wordt vastgelegd aan wie er ontheffing is verleend voor het volgen van een tweede moderne vreemde taal en op welke gronden dat is geschied.

Onderbouw

In de onderbouw volgt iedere leerling het hele curriculum. Er wordt in principe geen vrijstelling van een moderne vreemde taal (MVT) gegeven.

mavo

Op de mavo is in de eerste twee leerjaren Frans of Duits als tweede moderne vreemde taal verplicht. Vrijstelling voor Frans en Duits is niet mogelijk. De directeur of rector van de school mag na overleg met de ouders en de leerling, op basis van de wettelijke regeling, ontheffing verlenen voor het volgen van Frans óf Duits. Gezien deze regeling zal in de onderbouw slechts bij hoge uitzondering vrijstelling worden verleend voor een moderne vreemde taal (Frans of Duits). Bij doorstroming van vmbo-tl naar de bovenbouw van havo of vwo geldt deze ontheffing eveneens. Het is dan niet redelijk om van een leerling te eisen een vak in te halen, omdat toetsing al in het vmbo-tl traject heeft plaatsgevonden.

Alleen in een aantal specifieke gevallen – en dan gaat het niet alleen om leerlingen met dyslexie – zijn er wel mogelijkheden om binnen het vmbo ontheffing te krijgen voor Frans en Duits. Dit geldt voor:

- leerlingen die Spaans, Arabisch of Turks volgen;
- leerlingen die buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs hebben gevolgd en daarbij geen of te weinig onderwijs in Frans of Duits hebben gekregen.

Leerlingen kunnen via deze regel alleen ontheffing krijgen wanneer zij voor de eerste maal tot een school voor vbo of mavo zijn toegelaten en zijn geplaatst in een hoger leerjaar dan het eerste.

Havo/Vwo

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo zijn zowel Frans als Duits verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan dyslectische leerlingen.

Dyslexiebeleid op het Strabrecht College - 2019

Alleen in een aantal specifieke gevallen - en dan gaat het niet alleen om leerlingen met dyslexie - is er een aantal mogelijkheden tot ontheffingen:

- leerlingen die Spaans, Russisch, Italiaans, Arabisch of Turks volgen kunnen ontheffing krijgen voor Frans of Duits. Het is niet mogelijk beide vakken te vervangen;
- leerlingen die buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs hebben gevolgd en daarbij geen of te weinig onderwijs in Frans of Duits hebben gekregen kunnen ontheffing krijgen voor Frans, Duits of beide talen.

Leerlingen kunnen via deze regel alleen ontheffing krijgen wanneer zij voor de eerste maal tot een school voor havo of vwo zijn toegelaten en zijn geplaatst in een hoger leerjaar dan het eerste.

Wél geeft de wet de directeur of rector van de school de mogelijkheid om in bijzondere gevallen in de onderbouw één vreemde taal te vervangen door een aangepast lesprogramma in de desbetreffende taal. Er moet dan wel aan een aantal regels en criteria worden voldaan:

* De aanvraag geldt alleen voor leerlingen met ernstige vormen van dyslexie.

* Pas wanneer de kansen op schoolsucces ernstig in gevaar komen, wordt in overweging genomen gebruik te maken van de mogelijkheid tot aanpassing van het programma.

* Er kan maar voor één van beide talen een aangepast programma worden toegekend.

* Omdat in de tweede klas Duits voor het eerst gegeven wordt, kan nog niet direct bepaald worden met welk vak de leerling nu echt de meeste moeite heeft. Een aangepast lesprogramma kan daarom pas worden toegekend vanaf de 2e klas als het vak Duits tot de kerstvakantie is aangeboden.

* Voordat een verzoek om een aangepast lesprogramma te mogen volgen in behandeling wordt genomen, moet duidelijk zijn dat de leerling, ondanks alle beperkingen, toch zijn best heeft gedaan en gebruik heeft gemaakt van de strategieën die hem zijn aangeboden; er moet dan aangetoond zijn dan de andere compenserende maatregelen die de school hanteert onvoldoende soelaas bieden.

* Als het aangepaste lesprogramma voor Frans of Duits wordt toegekend, dan kan dit vak in de bovenbouw niet meer worden gekozen. Het beperkt dus de keuzemogelijkheden voor de leerling.

* Het bevoegd gezag van de school bepaalt bij de ontheffing voor onderdelen van het onderwijsprogramma in overleg met de betreffende vakdocent welk onderwijs voor de leerling in plaats komt voor het onderdeel/de onderdelen waarvoor ontheffing is verleend en hoeft voor dergelijke aanpassingen geen toestemming te vragen aan de inspecteur. Wel moet de onderbouwing en verantwoording van het besluit worden opgenomen in het dossier van de leerling. Tevens dient op de lijst van dyslectische leerlingen de maatregel geregistreerd te worden.

Een dyslectische leerling die in 2 mavo geen Frans heeft gevolgd, maar bevorderd wordt naar 3 havo, komt volgens de inspectie automatisch in aanmerking voor het volgen van een aangepast programma.

Criteria om in aanmerking te komen voor een aangepast programma

Als een leerling in klas 2 of 3 in aanmerking wil komen voor een aangepast lesprogramma, dan gelden de volgende criteria:	
* voor de betreffende taal zijn de cijfers 3 of lager	* leerling komt in aanmerking
* cijfers zijn sinds de brugklas diep onvoldoende en er is weinig hoop dat de leerling op een 5 uit kan komen	* leerling kan in aanmerking komen
* cijfers voor de betreffende taal liggen rond de 4	* leerling kan in aanmerking komen
* cijfers voor de betreffende taal liggen rond de 5 of hoger	* leerling komt in principe niet in aanmerking, tenzij hij blijft zitten of naar een lager schoolniveau zal moeten uitwijken

Bovenbouw

In het kader van bovenstaande kan een vrijstelling in de bovenbouw niet uit de lucht komen vallen. Het zal om leerlingen gaan die al een vrijstelling in de onderbouw kregen voor Frans of Duits. De vrijstelling komt in de praktijk alleen aan de orde in de bovenbouw VWO omdat in het VMBO en het HAVO profielen kunnen worden gekozen zonder een tweede moderne vreemde taal.

De ouders nemen het initiatief tot de aanvraag van de vrijstelling aan het einde van het derde leerjaar. Er is overleg met de leerling, ouders, mentor, RT-er, decaan en de vakdocenten. Als de directie besluit de leerling een ontheffing te verlenen, wordt de 2de MVT vervangen door een ander vak met een studielast van tenminste 440 klokuren. Het vervangende vak kan (in overleg met de decaan) worden gekozen uit het aanbod van eindexamenvakken in de bovenbouw VWO van het Strabrecht College. Dit wordt vastgelegd in een brief die zowel door school als ouders wordt ondertekend.

Andere mogelijkheden van vrijstelling MVT in de bovenbouw

Het betreft leerlingen van allochtone afkomst die tot dan onderwijs volgden in hun moedertaal. Zij stromen in een hoger leerjaar in en hebben daarvoor geen Frans en/of Duits gehad.

Het betreft leerlingen die voor de eerste keer tot een school voor VWO worden toegelaten, direct in de bovenbouw komen en voorheen buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs hebben gevolgd.

Daarbij heeft men weinig tot geen Frans en/of Duits gehad.

Het betreft leerlingen met een diploma HAVO met een profielkeuze/keuzevrij deel zonder Frans én Duits. In dat kader worden leerlingen met plannen om naar het VWO te gaan door de decaan aan het einde van het derde leerjaar gestimuleerd een tweede MVT (als extra vak) of twee extra vakken te nemen.

Procedure bij de aanvraag en toekenning van ontheffing/aangepast programma Frans/Duits

De commissie

De commissie die de aanvragen in behandeling neemt bestaat uit de volgende personen:

1. De Remedial Teacher (voorzitter van de commissie)
2. De sectorleider en teamleider in wier sector de leerling is ingedeeld
3. De talendocent van het betreffende vak (en eventueel die van het jaar ervoor) uit de sector waarin de leerling zich bevindt

De commissie vergadert ieder schooljaar op vier van te voren vastgestelde en op de website van de school gepubliceerde tijdstippen.

Indienen van een aanvraag

Ouders nemen na overleg met de leerling, de mentor (en eventueel de decaan*) het initiatief tot de aanvraag van de vrijstelling/aangepast programma.

Aanvragen dienen minimaal 3 weken voor de vergaderdatum schriftelijk bij de commissie te zijn ingediend. De aanvragen dienen te worden gericht aan 'de commissie dispensatie moderne vreemde talen t.a.v. de remedial teacher'.

* Een gesprek tussen de leerling/ouders en de decaan is met name zinvol om de mogelijke gevolgen van een eventuele vrijstelling duidelijk in beeld te krijgen.

Werkwijze commissie

De procedure na ontvangst van de aanvraag ziet er als volgt uit:

1. De commissie beslist of de aanvraag in behandeling kan worden genomen.
2. Wanneer de aanvraag in behandeling wordt genomen, wordt in overleg met de mentor aan alle (relevante) vakdocenten van de leerlingen via een vragenronde om informatie en advies gevraagd.
3. Ook andere relevante informatie wordt – via dossieronderzoek – verzameld, bijv. informatie uit het leerlingvolgsysteem, cijferrapporten, orthopedagogische en andere verklaringen, onderwijskundige rapporten e.d.
4. De commissie neemt op basis van de verzamelde informatie een besluit tot afwijzing of doet een schriftelijk voorstel tot toewijzing aan de directie (vrijstelling) of aan de sectorleider (aangepast lesprogramma).
5. De directie (vrijstelling) c.q. de sectorleider (aangepast lesprogramma) toetst het advies marginaal en neemt het besluit. Bij vrijstelling wordt de vrijgekomen tijd in overleg met de RT-er en de talendocenten in de mediatheek aan ander talig onderwijs besteed. Dit wordt door de RT-er en de mentor regelmatig geëvalueerd. De school houdt hierover een logboek bij.
6. Binnen 10 werkdagen na de vergadering van de commissie wordt het besluit van de directie schriftelijk aan de ouders van de leerling meegedeeld.
7. In geval van vrijstelling ontvangt de inspectie een kopie van het besluit van de directie.
8. Bij een toewijzing betrekking hebbend op de bovenbouw vwo wordt contact opgenomen met een decaan i.v.m. de keuze van het vakkenpakket.

Bijlage V: Wetsartikel

Artikel 55. Afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
 - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
 - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
 - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.

3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
 - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
 - b. het vak Nederlandse taal;
 - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.

4. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
5. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

Bijlage VI: Stappenplan “De dyslectische leerling op het Strabrecht-college”.

1. Dyslectische leerling wordt aangemeld op het Strabrecht.
2. Ouders bezorgen dyslexierapport en dyslexieverklaring op Strabrecht tijdens aanmelding.
3. De dyslexiemedewerker neemt contact op met de basisschool waarbij gevraagd wordt naar de ernst van de dyslexie en begeleidingsadviezen.
4. Leerling wordt geplaatst op het juiste niveau.
5. De intaker bezorgt rapport en verklaring bij de dyslexiemedewerker
6. De dyslexiemedewerker stelt een voorstel voor faciliteitenpas op.
7. De dyslexiemedewerker stuurt voorstel naar ouders
8. Ouders geven akkoord
9. De dyslexiemedewerker maakt dyslexiepas definitief en maakt een pas aan.
10. De dyslexiemedewerker stuurt brief naar ouders en leerling met toekenning faciliteiten
11. De dyslexiecoördinator mailt alle docenten een overzicht van de faciliteiten van de individuele leerling
12. De dyslexiemedewerker nodigt in de eerste twee weken van het schooljaar de leerling met dyslexie uit voor een kennismakingsgesprek en afgifte pas.
13. Voor de start van het eerste schooljaar organiseert de dyslexiemedewerker een informatieavond voor alle ouders van nieuw aangemelde dyslectische leerlingen.

Bijlage VII: tips en verplichtingen

Links met informatie over dyslexie:

- www.dedicon.nl (gesproken boeken/daisy-speler)
- www.steunpuntdyslexie.nl (algemene informatie dyslexie)
- www.woortblind.nl (site voor ouders)
- www.balansdigitaal.nl (site van oudervereniging dyslexie)
- www.minocw.nl (ministerie van onderwijs)
- www.digischool.nl (gratis download overhoorprogramma's)
- www.wrts.nl (idem)
- www.leerhof.be (gratis software voor mindmappen)
- www.lereniseenmakkie.nl (handige studietips)

